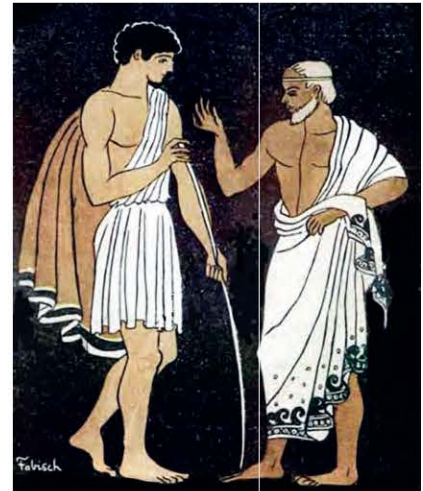

1. Μαθητεία: ένας παντοτινός δρόμος

Προχωράμε μαζί. Οι δάσκαλοί μας οδηγοί και συνοδοιπόροι

Από την αρχαιότητα ήδη έχουμε παραδείγματα για τη διαπαιδαγώγηση των νέων από έμπειρους και σοφούς δασκάλους. Στην *Οδύσσεια* του Ομήρου αναφέρεται ο Μέντορας, ο έμπιστος φίλος του πολυμήχανου Οδυσσέα, στον οποίο ο βασιλιάς της Ιθάκης εμπιστεύτηκε την ανατροφή και εκπαίδευση του γιου του Τηλέμαχου. Ο Μέντορας είναι ο συνοδοιπόρος του Τηλέμαχου στην πορεία του να ανδρωθεί και να αναλάβει τον ρόλο του ως πρίγκιπας και μελλοντικός βασιλιάς της Ιθάκης. Αποτελεί πρότυπο και πατρική φιγούρα για τον νεαρό άνδρα. Είναι ο δάσκαλός του, αυτός που τον καθοδηγεί, τον συμβουλεύει για θέματα που αφορούν όχι μόνο στο βασίλειο, αλλά στη ζωή γενικότερα.

Πολύ αργότερα, στα βυζαντινά χρόνια, τα αγόρια που δεν πήγαιναν σχολείο, μάθαιναν μια τέχνη πλάι σε έμπειρους τεχνίτες. Οι μαθητευόμενοι έτρεφαν για το «αφεντικό» τους μεγάλο σεβασμό που διαρκούσε όλη τους τη ζωή.

Αν θες να λέγεσαι δάσκαλος...

Αν θες να λέγεσαι δάσκαλος, με το παράδειγμά σου να καλλιεργείς ήθος, αρετές κι ας ζεις σε εποχές που οι εκπτώσεις δεν είναι μόνο στις βιτρίνες... Τους μαθητές να κουβαλάς στον νου σου, ακόμα και σαν δρασκελίζεις την εξώπορτα του σχολείου. Μην τους τινάζεις σαν τη λάσπη που έχει κολλήσει στα παπούτσια... Να μοχθείς για τον αδιάφορο, τον δύστροπο μαθητή. Μην αναπαύεσαι στις δάφνες που σου προσφέρουν οι «καλοί». Να νιώθεις τους γονείς, τα άγχη, τις αγωνίες τους. Κάνε τη διδασκαλία σου έργο τέχνης! Δώσ' της πνοή απ' την πνοή σου. Βάλε πάνω της το δακτυλικό σου αποτύπωμα. Να παραδέχεσαι τα λάθη σου. Να είσαι ειλικρινής. Μη φοβάσαι την κριτική, την αμφισβήτηση. Καλλιέργησε την ελεύθερη σκέψη. Και πάνω απ' όλα, ν' αγαπάς τα παιδιά και υιοθετώντας τα λόγια του Ευαγγελίου να προσπαθείς να γίνεις σαν κι αυτά. Κι αν καταφέρεις να τρυπώσεις στην καρδιά τους, τότε πραγματικά αξίζει να λέγεσαι «δάσκαλος».

Αν οι πράξεις σου μέσα στην τάξη εμπνέουν τα παιδιά να πετύχουν περισσότερα, να ρωτούν περισσότερα και να ονειρεύονται περισσότερο, τότε πραγματικά σου αξίζει ο τίτλος «Δάσκαλος».

Robert John Meehan

Κωστής Παλαμάς, Στον δάσκαλο

Σμίλεψε πάλι, δάσκαλε, ψυχές!
Κι ό,τι σ' απόμεινε ακόμη στη ζωή σου,
Μην τ' αρνηθείς! Θυσίασέ το ως τη στερνή πνοή σου!
Χτίσ' το παλάτι, δάσκαλε σοφέ!

Κι αν λίγη δύναμη μεσ' στο κορμί σου μένει,
Μην κουρασθείς. Είν' η ψυχή σου ατσαλωμένη. Θέμελα
βάλε τώρα πιο βαθιά,
Ο πόλεμος να μη μπορεί να τα γκρεμίσει.

Σκάψε βαθιά. Τι κι αν πολλοί σ' έχουνε λησμονήσει;
Θα θυμηθούνε κάποτε κι αυτοί
Τα βάρη που κρατάς σαν Άτλαντας στην πλάτη,
Υπομονή! Χτίζε, σοφέ, της κοινωνίας το παλάτι...

Οι Τρεις Ιεράρχες για την παιδεία και τον δάσκαλο

Η παιδεία κατά τους Τρεις Ιεράρχες πρέπει να χαρακτηρίζεται από τα εξής στοιχεία: ελευθερία, αγάπη και σεβασμό. Η προσωπικότητα του δασκάλου, καθώς και η σχέση του με τους μαθητές αποτελούν τους βασικούς παράγοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ο δάσκαλος δεν πρέπει να έχει εγωισμό. Πρέπει να παραδέχεται τα λάθη του, να είναι ταπεινός, δημοκρατικός και να χρησιμοποιεί τον διάλογο. Να καλλιεργεί σχέση ελευθερίας με τους μαθητές του, η οποία να βασίζεται στην αγάπη και τον σεβασμό.

Αποφθέγματα για την παιδεία

- Η διδασκαλία στην τάξη πρέπει να γίνεται ευχάριστα, γιατί μόνο τότε η γνώση παραμένει μόνιμα.

Μέγας Βασίλειος

- Η εκπαίδευση είναι από τις τέχνες και τις επιστήμες η ανώτερη.

Γρηγόριος ο Θεολόγος

- Η παιδεία είναι πολύ ωφέλιμη στον άνθρωπο, αλλά απαιτεί πολύ επίμονη προσπάθεια, ώστε να ξεριζωθούν από την ψυχή του παιδαγωγού αδυναμίες και πάθη.

Ιωάννης Χρυσόστομος

- Η παιδεία είναι δεύτερος ήλιος για τους ανθρώπους.

Πλάτων

- Εκεί που ανοίγει ένα σχολείο, κλείνει μια φυλακή.

Βίκτωρ Ουγκώ

- Η παιδεία είναι η ισχυρότερη μηχανή για την εξέλιξη.

Νέλσον Μαντέλα

- Αυτοί που δίνουν καλή εκπαίδευση στα παιδιά, πρέπει να τιμώνται περισσότερο από εκείνους που τα γέννησαν, γιατί οι γονείς τούς έδωσαν μόνο τη ζωή, οι παιδαγωγοί όμως την ικανότητα να ζουν καλά.

Αριστοτέλης

Σχολεία του κόσμου σήμερα

Τα σχολεία έχουν τοίχους, πάτωμα και στέγη, καρέκλες και θρανία. Όλα τα παιδιά πάνε σχολείο. Έχουν μολύβια, τετράδια και βιβλία. Πράγματα σαν κι αυτά, που για εμάς είναι δεδομένα ισχύουν, άραγε, σε όλο τον κόσμο;

Η UNICEF, σε έκθεσή της η οποία δόθηκε στη δημοσιότητα στις 30/8/2016, υπογραμμίζει:

«Οι ένοπλες συρράξεις στη Μέση Ανατολή και στη βόρεια Αφρική εμποδίζουν πάνω από 13 εκατομμύρια παιδιά να πάνε σχολείο, καταστρέφοντας τις ελπίδες και το μέλλον τους. Οι επιθέσεις εναντίον σχολικών κτιρίων είναι ένας από τους κύριους λόγους που πολλά παιδιά δεν μπορούν να πάνε σχολείο, ενώ πολλά σχολικά κτίρια έχουν μετατραπεί σε καταφύγια εκτοπισμένων οικογενειών ή σε βάσεις αντιμαχομένων.

Στη Συρία, στο Ιράκ, στην Υεμένη και στη Λιβύη πάνω από 8.850 σχολικά κτίρια είναι αδύνατον να χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς που ανεγέρθηκαν. Χιλιάδες εκπαιδευτικοί σε όλη την περιοχή έχουν εγκαταλείψει τις θέσεις τους, λόγω του φόβου για την ασφάλειά τους, ενώ ο ίδιος λόγος αποτρέπει τους γονείς από το να στέλνουν τα παιδιά τους στο σχολείο».

Δραστηριότητες

1. Ετοιμάζουμε ένα ερωτηματολόγιο και παίρνουμε συνέντευξη από τον δάσκαλο ή τη δασκάλα μας. Ενδιαφερόμαστε να μάθουμε πώς και γιατί επέλεξε το λειτούργημα αυτό, τις προσδοκίες, τους στόχους, τα συναισθήματά του/της κ.λπ.
2. Φτιάχνουμε έναν κατάλογο με επιθυμίες ή/και αιτήματα προς τον δάσκαλο ή τη δασκάλα μας.
3. Χωριζόμαστε σε ομάδες, επιλέγουμε από ένα απόφθεγμα από τη σελ. 24 και το συζητούμε. Μετά, παρουσιάζουμε τις σκέψεις μας στην τάξη.
4. Παρατηρούμε τις εικόνες, τις συγκρίνουμε μεταξύ τους και συζητούμε.

Ο Σωκράτης μέχρι το τέλος της ζωής του δίδασκε στους μαθητές του την υπακοή στους νόμους